

AGRITA LŪSE

FOTO: DŽEINA SAULĪTE, «DITTON BŪVE»,
ILUSTRĀCIJAS: «REM PRO»,
A. MAHLĪNA ARHĪVS

Objekts: Daugavpils cietokšņa Nikolaja vārti, Nikolaja ielā.
Pasūtītājs: Daugavpils pilsētas dome, projekta vadītājs – Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centra eksperts projektu jautājumos Artjoms Mahljins. **Izpēte:** SIA «Arhitektoniskās izpētes grupa». **Projekts un autoruzraudzība:** SIA «Rem Pro», arhitekte Ineta Buka, koka tilta konstrukcija Andrejs Ugrimovs. **Ģenerāluzņēmējs:** SIA «Ditton Būve», būvdarbu vadītāja Tatjana Dubina, projekta vadītājs Leonīds Grjaznihs. **Apakšuzņēmēji:** SIA «Y JOINERY LATVIA», SIA «LATGALES ENERGOBŪVE». **Materiāli:** «Vincent Clean», «Lode Sencis».

OBJEKTS FAKTOS UN SKAITĻOS

Darbu sākums – 2012. gada oktobris. Darbus plānots noslēgt – 2013. gada decembris. Projekta «Daugavpils cietokšņa Nikolaja ielas un tās apbūves atjaunošana» kopējais plānotais finansējums – 1 313 743 latī, no tiem ERAF līdzfinansējums – 1 116 682 latī, valsts budžeta dotācija – 39 412 latī, pašvaldības finansējums – 157 649 latī. Izpētes izmaksas 2008. gadā – 4800 latī, sedza VKPAI. Tehniskā projekta izmaksas 2009.–2010. gadā – 12 900 latī (5000 latus sedza VKPAI, 7900 – VKKF).

Nikolaja vārtu restaurācija Daugavpils cietoksnī

Nikolaja vārti Daugavpils cietokšņa fortifikācijas sistēmas DR pusē no visiem četriem vārtiem ir vislielākie, komplikētākie un, raugoties no vēsturiskā aspekta, arī visinteresantākie. Droši vien nosaukums dots par godu vienam no Daugavpils cietokšņa pasūtītājiem Krievijas imperatoram Nikolajam I. Patiesībā vārti vērtējami kā aizsardzības sistēmas komplekss, tie izbūvēti no 1821. līdz 1826. gadam un ietver koka tiltu, neogotikas stilā veidotu vārtu būvi, kas kalpojusi kā cietokšņa parādes būve, un kordegardi (sargu ēku), kuras uzdevums bija pirmajai atvairīt ieinaidnieka uzbrukumus. Lidzvērtīga rakstura aizsardzības būvelementi ar tik arhitektoniski svinīgu sniegumu un simetrisku plānojumu Latvijā ir reti kur saglabājušies. Abās vārtu caurbrauktuves pusēs vārtu ārējā sienā atrodas šaujamlūkas, tādas izveidotas arī uz caurbrauktuves ieejas f-

sādes rotājis Krievijas impērijas ģerbonis svētbilde, nosaukums un dekoratīvas āv (helebardes). Vārtu fasāžu plaknes mūrēt no sarkanajiem ķieģeļiem, apdares detaļās izmantots akmens. Ailu apmalēm, stūru rustiem, centrālā rizalīta apakšdaļās rustojumam, starpdzēgai, noslēdzošajai dzēģar konsolēm un parapetam izmantots pilēks granīts gan ar gludu, gan nedaudz raupja uzskaldījuma virsmu. Ar granīplāksnēm apšūts arī eskarps. Nikolaja vārtu izpēte VKPAI paspārnē sākās 2008. gadā, iegūstot inventarizācijas un citus datus, uz kuru pamata jau varēja izstrādāt tehnisko renovācijas un restaurācijas projektu. Cietokšņa attīstības plānā paredzēts, ka Nikolaja vārti kļūs par galveno ieeju, tāpēc pilnīgs renovācijas process ietver ne vien vārtu un koka tiltu atjaunošanu, bet arī teritorijas infrastruktūras labiekārtojumu un lunetes (aizsardzības rotas) atjaunošanu.